

ΠΑΛΑΙΟ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)
ΚΕΙΜΕΝΑ

Existimāvit ad se venīre hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit.

Cum Octaviānus post victoriam Actiacam Rōmam redīret, homo quidam ei occurrit corvum tenens; eum instituerat haec dicere: «Ave, Caesar, victor imperātor». Caesaris multum interfuit corvum emere; itaque viginti milibus sestertium eum ēmit. Id exemplum sutōrem quendam incitavit, ut corvum docēret parem salutatiōnem. Diu operam frustra impendēbat; quotiescumque avis non respondēbat, sutor dicere solēbat «Oleum et operam perdidī».

Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiāle petit filiae sorōris, ipsa fēcit omen. Nam in sacello quodam nocte cum sorōris filiā persedēbat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audirētur.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
squalidā : την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος στον συγκριτικό βαθμό
similem : τον αντίστοιχο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
effigiēi : την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
quidam : τη γενική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
parem salutatiōnem : τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Diu : τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος
more prisco : την ονομαστική του ίδιου αριθμού
omen nuptiāle : την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
sacello quodam : την ονομαστική του ενικού αριθμού
nocte : τη γενική του πληθυντικού αριθμού
aliqua : την ονομαστική του ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

Existimāvit : το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

venīre : τη δοτική του γερουνδίου

aspexit : το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην άλλη φωνή

concēpit : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή

cupīvit : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή

redīret : τη γενική του ενικού αριθμού της μετοχής του ενεστώτα στο γένος του υποκειμένου

instituerat : την αφαιρετική του σουπίνου **dicere** (το πρώτο του κειμένου): το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

Ave : το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα

interfuit : το απαρέμφατο του ενεστώτα

emere : το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή

docēret : το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

petit : την αφαιρετική του γερονδίου

fēcit : το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην άλλη φωνή

persedēbat : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή **Μονάδες 15**

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

magnitudinis : είναι..... στο

effigiēi : είναι..... στο.....

Caesaris : είναι..... στο

milibus : είναι..... στο.....

filiae : είναι..... στο

Μονάδες 10

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική: «**Id exemplum sutōrem quendam incitavit**».

Μονάδες 5

Σύνολο μονάδων 15

Γ2α. «...**ut corvum docēret parem salutatiōnem**» «...**dum aliqua vox congruens proposito audirētur**»: για καθεμία από τις παραπάνω δευτερεύουσες προτάσεις να αναγνωρίσετε το είδος της (μονάδες 2), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 4) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδες 2).

Μονάδες 8

Γ2β. «**Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit**» (μονάδες 3)

«**Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiāle petit filiae sorōris, ipsa fēcit omen**» (μονάδες 2): να συμπτύξετε τις δευτερεύουσες προτάσεις των παραπάνω χωρίων σε μετοχές.

Μονάδες 5

Γ2γ. «**Caecilia, uxor Metelli**»: να μετατρέψετε την παράθεση σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

Σύνολο μονάδων 15

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Νόμιζε ότι ερχόταν εναντίον του άνθρωπος εξαιρετικά μεγαλόσωμος και με βρώμικη όψη, όμοιος με εικόνα νεκρού. Μόλις τον είδε ο Κάσσιος, τον κατέλαβε φόβος και θέλησε να μάθει το όνομά του.

Όταν ο Οκταβιανός επέστρεφε στη Ρώμη μετά τη νίκη (του) στο Άκτιο έτρεξε προς αυτόν κάποιος άνδρας που κρατούσε (ένα) κοράκι· το είχε διδάξει να λέει τα εξής: “Χαίρε, Καίσαρα, νικητή στρατηγέ!”. Ο Καίσαρας ενδιαφέρθηκε πολύ ν' αγοράσει το κοράκι· το αγόρασε λοιπόν για είκοσι χιλιάδες σηστερτίους. Το παράδειγμα αυτό παρακίνησε κάποιον παπουτσή να μάθει τον ίδιο χαιρετισμό σ' ένα κοράκι. Για πολύ καιρό ματαιοπονούσε· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσής συνήθιζε να λέει: “Κρίμα στον κόπο μου!”.

Η Καικιλία, σύζυγος του Μετέλλου, ενώ επεδίωκε σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα ήθη γαμήλιο οiwνό για την κόρη της αδελφή της, η ίδια δημιούργησε οiwνό. Μια νύχτα, δηλαδή, καθόταν σε κάποιο μικρό ιερό μαζί με την κόρη της αδελφής της και περίμενε, μέχρι ν' ακουστεί κάποια φωνή, που ν' ανταποκρινόταν στο σκοπό τους.

B1.

squalidiores
simillimum
effigies
cuiusdam
parium salutationum
diutius
mos priscus
omina nuptialia
sacellum quoddam
noctium
aliqui

B2

existimavissemus
veniando
aspicereris/re
concupere
cupient
redeuntis
instituto
dic
avete
interesse
emisse
docuissetis
petendo
fieret
persederint

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

magnitudinis : είναι ετερόπλευτος ονοματικός προσδιορισμός, γενική της ιδιότητας (δηλώνει μόνιμη ιδιότητα) στο hominem.

effigiei : είναι δοτική αντικειμενική ως συμπλήρωμα από το επίθετο similem.

Caesaris : είναι γενική του ενδιαφερόμενου προσώπου στο interfuit.

milibus : είναι αφαιρετική της συγκεκριμένης αξίας στο emit.

filiae : είναι δοτική προσωπική χαριστική στο petit.

Μονάδες 10

Γ1β. «Eo exemplo sutor quidam incitatus est».

Μονάδες 5

Σύνολο μονάδων 15

Γ2α. «...ut corvum doceret parem salutationem» :

είδος : είναι μία δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση.

εκφορά : εκφέρεται με υποτακτική, γιατί στα Λατινικά η βούληση είναι απλώς κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα, με Υποτακτική Παρατατικού «doceret» σε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο «incitavit» για να δηλώσει το σύγχρονο στο παρελθόν. Ισχύει η ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας – δευτερεύουσας πρότασης) και όχι κατά τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

χρήση : ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα εξάρτησης «incitavit».

«...dum aliqua vox congruens proposito audirētur» :

είδος : είναι μία δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση.

εκφορά : εκφέρεται με Υποτακτική, γιατί η πράξη παρουσιάζεται ως επιδίωξη ή προσδοκία. Συγκεκριμένα, με Υποτακτική παρατατικού «audiretur» σε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο *persedebat/expectabat(que)* για να δηλώσει το Υστερόχρονο στο παρελθόν.

χρήση : ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στα ρήματα εξάρτησης *persedebat/expectabat(que)*.

Μονάδες 8

Γ2β. «*Quo aspecto timōrem concēpit (Cassius).*»

«*Caecilia, uxor Metelli, more prisco omen nuptile petens filiae sororis ipsa fecit omen.*»

Γ2γ. *Caecilia, quae uxor Metelli erat.*

Μονάδες 2

Σύνολο μονάδων 15

ΚΡΙΤΙΚΗ

Τα φετινά θέματα των Πανελλαδικών δεν παρουσίασαν εκπλήξεις. Τα αποσπάσματα των κειμένων 14 και 29 είχαν εξεταστεί στο παρελθόν, ενώ το κείμενο 38 εξετάστηκε σε διαφορετικό απόσπασμα από ό,τι πέρυσι. Οι ασκήσεις τόσο της γραμματικής όσο και του συντακτικού κάλυπταν όλο το φάσμα της ύλης και ήταν αναμενόμενες για τους επαρκώς προετοιμασμένους μαθητές.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

**ΗΡΑΚΛΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ,
ΚΑΛΟΛΙΜΝΙΩΤΗ Κ., ΚΟΥΦΟΥ Ε., ΜΗΝΑ Δ.**